

Západočeská univerzita v Plzni
Ústav umění a designu

Bakalářská práce

OSOBNÍ A VEŘEJNÉ

Wa, kei, sei, džaku

Lenka Hotmarová

Plzeň 2013

Západočeská univerzita v Plzni
Ústav umění a designu

Oddělení výtvarného umění
Studijní program Výtvarná umění
Studijní obor Multimediální designu, Intermédia

Bakalářská práce

OSOBNÍ A VEŘEJNÉ

Wa, kei, sei, džaku

Lenka Hotmarová

Vedoucí práce: **Doc. MgA. Milena Dopitová**
Oddělení výtvarného umění
Ústav umění a designu Západočeské univerzity v Plzni

Plzeň 2013

Prohlašuji, že jsem práci zpracovala samostatně a použila jen uvedených pramenů a literatury.

Plzeň, duben 2013

.....
podpis autora

1	Mé dosavadní dílo v kontextu specializace.....	1
2	Téma a důvod jeho volby.....	3
3	Cíl práce.....	4
4	Proces přípravy	6
	4.1 <i>Historie čajového obřadu .....</i>	<i>6</i>
	4.2 <i>Čajový dům a jeho pravidla .....</i>	<i>7</i>
5	Proces tvorby	10
6	Technologická specifika	12
7	Popis díla.....	13
8	Přínos práce do daný obor.....	14
9	Silné stránky	15
10	Slabé stránky	16
11	Seznam použitých zdrojů	17
	11.1 <i>Knižní a periodická literatura.....</i>	<i>17</i>
	11.2 <i>Internetové zdroje.....</i>	<i>18</i>
12	Resumé	19
13	Seznam příloh.....	20

1 Mé dosavadní dílo v kontextu specializace

Tři roky studia v ateliéru Intermedií pod vedením doc. MgA. Mileny Dopitové daly mé práci jasnou formu i obsah. Témata klauzurních prací často inklinovala k zamyšlení se nad sociálními problémy a mezilidskými vztahy. Proto i mé práce reagují na lidské chování. Jejich spojující linkou je prostá každodennost. Zabývala jsem se například tématem odcizenosti v důsledku nedostatku času a přehnaného využívání nových technologií, pomíjivosti našich činů, vztahů a nálad nebo nutností přetvářky ve společnosti.

Obor intermedií nabízí širokou škálu výrazových prostředků od videa přes performance až k instalacím. Osobně se cítím nejjistěji při realizaci objektů. Hledám vždy způsob, jak nejjednodušším způsobem vyjádřit svůj osobní postoj a přenést jej prostřednictvím instalace na diváka. Společným prvkem mých návrhů je interaktivnost a aktivní účast diváka, přičemž jen jeho prostá přítomnost může stačit k oživení a naplnění dané práce.

Podobnost mých dosavadních projektů je patrná i po formální stránce. Pracuji s jednoduchými geometrickými formami, které se snažím využívat novými způsoby. Hlavní je pro mě hra a snaha nabídnout divákovi možnost se vymanit z pozice pozorovatele a stát se aktivním účastníkem a součástí objektu.

Pokusím-li se zařadit své práce do kontextu tvorby současných umělců, nacházím částečnou paralelu s projekty Pavly Scerankové¹, a to nejen díky jejím kinetickým objektům, u nichž často pracuje se zapojením autorského nebo diváckého lidského elementu. Blízké mi je i téma každodenních předmětů a hledání jejich nových souvislostí. Jak sama Pavla Sceránková říká v rozhovoru pro Artmix *„Já vlastně nic nevymýšlím. Já jenom rekonstruuji, co se stalo a to*

---

¹ Viz příloha č. 1.

zpracovávám.“ (Artmix, 30. 9. 2012)² Tímto způsobem vznikají i mé práce, reaguji na dění kolem sebe, případně skrze něj hledám možná řešení životních změn.

Ze zahraničních tvůrců pracuje s lidskou hravostí a zvědavostí například Brazilec Ernesto Neto.³ Jeho textilní provoněné instalace vybízí návštěvníka galerie do nich doslova proniknout. Dává divákovi možnost vnímat instalaci z jiného úhlu pohledu, než je obvykle zvyklý. Transparentnost a průzory využívá k propojení prostoru a člověka, který se tak stává součástí objektu. Podobného efektu se snažím dosáhnout v předložené bakalářské práci.

---

² Celý rozhovor je k dispozici na adrese

<http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/1183619616-kultura-cz/21256222800029/obsah/221555-portret-pavla-scerankova>.

³ Viz příloha č. 2.

2 Téma a důvod jeho volby

V bakalářské práci se zabývám každodenností života. Zvolené téma „Osobní a veřejné“ mi nabízelo širokou škálu řešení a možnost tematicky navázat na předchozí tvorbu. Za cíl jsem si vytyčila práci s prostorem, nezbytnou součástí instalace měla být účast diváka a jeho vliv na formu a funkci vzniklého objektu.

Hledala jsem činnost nebo předmět, který bezděčně využíváme bez ohledu na jeho předchozí výjimečnost. Zároveň jsem chtěla vytvořit prostor, který člověka vytrhne z denních nepříjemností a umožní mu najít ztracenou rovnováhu. Místo, kde je možné se skrýt a být sám sebou bez ohledu na své okolí.

Sklobením všednodennosti a prostoru navozujícího klid jsem se dopracovala k tématu čaje. Dříve vzácná komodita se dnes nachází v každé domácnosti. Co národ, to vlastní rituál a jiná pravidla, jak čaj správně pít. Fonetický název čaje se přesto zachoval v mnoha jazycích: *ča* japonsky a čínsky, *čaj* rusky a slovensky. Ještě jedno mají společné, konzumace čaje bývala okamžikem, kdy se lidé zastavili a věnovali svou pozornost jen přátelům, konverzaci a šálku teplého nápoje. Roku 1904 však přišel Američan Thomas Sullivan s nápadem malých hedvábných čajových sáčků, což přípravu čaje značně zjednodušilo. Dnes už tak zpravidla není šálek čaje okamžikem klidu, ale nápojem, který si můžeme připravit i ve spěchu. Je tak snížena nejen samotná chuť čaje, ale přicházíme i o ono kouzlo okamžiku.

Při hledání správných postupů přípravy čaje jsem se dostala k japonskému čajovému rituálu a architektuře čajových domů, které jsem se rozhodla použít jako hlavní inspirační zdroj.

3 Cíl práce

Jednou z odpovědí na otázku „Co je umění?“ je příměr ke hře nebo slavnosti, která i když bezúčelná není bez cíle. Jde tedy o událost, při níž běží čas jiným tempem. *„Umění má podobný smysl. Nutí nás zvláštním způsobem setrvávat v uměleckém díle. Prožitek uměleckého díla nás tedy vytrhuje z běžného fyzikálního času a uzavírá nás do svého vlastního času, nebo možná spíše do vlastního prostoru, ve kterém čas ani neplyne.“* (Třeštík, 205:2011). Má bakalářská práce je snahou o vytvoření takového prostoru.

Ve svém okolí pozoruji jistý aspekt lidského chování, schopnost přehánět a zveličovat své činy. Vyřčené myšlenky zní při prezentaci lépe, než jak si ve skutečnosti stojí. Posluchač zapojí svou představivost a někdy se nechá dobrým řečníkem unést do světa fantazie. Při bližším zkoumání dané věci a po proniknutí a porozumění tématu nebývá často už vše tak zářivé a okouzlující. Poslední půl rok byl pro mě na taková setkání velmi plodný, na druhou stranu jsem měla možnost poznat i lidi schopné a skromné. Lidi, kteří jsou inteligentní, otevření diskuzi a zároveň nemají potřebu přehnaně vystavovat své úspěchy na obdiv.

Porovnáním těchto dvou povahově odlišných charakterů udalo formální stránku objektu.⁴ Rozhodla jsem se vytvořit proměnlivý tvar, který je možné transformovat do dvou poloh. Počáteční fází je malý prostor, představující skromnost. I přes nevelké rozměry působí jeho vnitřní prostor velkorysým dojmem. Snadným uvolněním lanek lze nechat objekt „rozkvést“, jeho velikost z vnější strany třikrát naroste. Velikost vnitřního prostoru se nezmění, jen pro diváka mimo objekt vznikne iluze velkého objektu, parafrázujícího chluby a jejich schopnost nafouknout kolem sebe bublinu a zapůsobit, přestože obsah je nicotný. Řešení člověku nabízí japonské přísloví *„Věř jen polovině toho, co slyšíš!“* (Kraemerová, 79:1997)

---

⁴ Viz příloha č. 3.

Osobně mám neustálou potřebu se porovnávat se svým okolím, s úspěchy svých vrstevníků, jejich zážitky a životními změnami. Už od mala jsme nuceni plnit předepsané požadavky vhodné pro náš osobní rozvoj a zároveň při jejich držet krok s těmi nejlepšími. Toto neustále porovnávání a nevědomé vnitřní soutěžení mně vede k přemýšlení o mých nezdarech a upínám se pak raději představám o možných změnách v budoucnosti. Zapomínám se ale zastavit a soustředit na přítomnost. Vždy, když se přiměji racionálně se nad chodem věcí zamyslet, uvědomím si, že po úspěších svých známých většinou vůbec nestojím a že jsem spokojená s tím, co mám.

Cílem mé práce je vytvořit prostor, který si mohu v krátké době dle osobní potřeby postavit téměř kdekoli. Navodit pocit místa mimo čas, kde je možné se zastavit, v klidu se nadechnout, oprostít se od všech zbytečných myšlenek a uvědomit si příjemný pocit ze samotného bytí.

4 Proces přípravy

4.1 Historie čajového obřadu

Počátky čajového obřadu můžeme hledat v Číně, kde se zvyk rozvinul, a odkud se dále šířil na všechny světové strany. Vůbec první písemnou zmínkou o čaji je „Ča-Kjo“ – spis o čaji z roku 760 (dynastie T'ang 618 — 907). Čaj byl v té době spíše lékem či náboženským nápojem, buddhističtí mniši jej užívali ke stimulaci mysli. Pití čaje se tehdy šířilo hlavně díky mnichům a ve šlechtických kruzích, jeho pití se stalo způsobem, jak napodobit čínskou kulturu.

Japonské pojetí povýšilo každodenní přípravu čaje na čajovou cestu, čadó, cestu porozumění sobě samému a rozvoji vědomí. Čtyři principy čadó⁵ definoval v 16. století čajový mistr Sen no Rikjú.⁶ „V jeho pojetí čadó jsou důležité tyto čtyři principy: harmonie (*wa*), úcta (*kei*), čistota (*sei*) a zklidněná mysl (*džaku*). Harmonie v souladu s přírodou se vyžadují stejně jako úcta k hodnotám, věnování pozornosti všem lidem a věcem. Pojem „čistota“ se vztahuje nejenom na vnější, ale také na vnitřní čistotu myšlenek. Zachovává-li člověk první tři principy, *wa*, *kei*, *sei*, dosáhne časem i zklidnění mysli, tedy naplnění čtvrtého principu, *džaku*. Cesta čaje je proces neustálého učení, prožívání vesmírné jednoty.“ (Wachendorfová, 66:2007)

Semena čaje přivezl z Číny roku 1191 japonský zenový kněz Eisai (1141 — 1215). „Čajový obřad se od počátku vyvíjel se zenovou filosofií. Postupem času si tento zvyk osvojili i aristokraté v Kjótu, a brzy i samurajové“ (Richard, 18:1994). Ve 14. století se v aristokratických kruzích pití čaje stále rozvíjelo, na druhé straně došlo k jeho rozšíření mezi širší společenské vrstvy a tak i k úpadku ceremoniálu. „Formy a kroky čajové obřadu, který známe dnes, se

---

⁵ Viz příloha č. 4.

⁶ Viz příloha č. 5.

zrodily za této éry: propracováním a zjednodušováním se z nich vykryštovala současná podoba čajového obřadu“ (Richard, 22:1994)

4.2 Čajový dům a jeho pravidla

Největším z mistrů čajového obřadu byl Sen no Rikjú (1522 — 1597), který byl pro své hluboké znalosti čajového obřadu roku 1578 přizván k císařskému dvoru jako poradce pro čajový obřad. Půdorys čajovny byl standardizován na čtverec o straně 2,7 m. Sen no Rikjú prostor minimalizoval na čtverec o rozměru 1,8 m, ovšem s důrazem na jeho jedinečnost.⁷ Na základě předchozích učením ustanovil pravidla ceremonie, jejíž formy pozdvihl k dokonalosti. Zdokonalování čajového obřadu se Rikjú věnoval komplexně, byl autorem první samostatně stojící čajovny. Důraz kladl nejen na architekturu, ale také na návrhy čajového náčiní.⁸ Kromě samotného vzhledu Rikjú vyžadoval čistotu veškerého náčiní i samotné čajovny. Dále také přirozenost a krásu. Čajový mistři obecně ovlivnily nejen architekturu, interiéry, keramiku a textil, vliv měli také na způsob stravování ale i na vzhled zahrad. Všechny proslulé zahrady Japonska byly založeny právě čajovými mistry.⁹

Napodobení zenových klášterů dalo čajovnám jednoduchost a purismus, což z nich činí ideální útočiště před zlobami vnějšího světa. Jsou vhodným místem pro odpočinek i uctívání krásy. Protože je čajovna domem míru, každý má povinnost odložit zbraň a vstoupit hluboko skloněn před dveřmi vysokými jen tři stopy (což je cca 150 cm). Na některých dobových kresbách sahá vstup dokonce jen do půli pasu. Nízký vchod nutí hosta ke vstupu po kolenou, což má v Japonsku stejný význam jako pevný stisk ruky.

Japonské stavby jsou stavěny z pomíjivých materiálů. Nemají být zachovány pro potomstvo, což má kořeny v šintoistické pověře, že po smrti

---

⁷ Viz příloha č. 6.

⁸ Viz příloha č. 7.

⁹ Viz příloha č. 8.

majitele musí být stavení opuštěno. Využívanými stavebními materiály jsou v Japonsku pro snadnou manipulaci a nestálost převážně dřevo a bambus, to platí i pro stavbu čajoven.

Symbolika tvarosloví čajových domů, má svůj význam a řád. Přístupová cestička „rodží“ skrze zahradu obklopující stavbu je symbolickým přechodem mezi světem všedních starostí a čajovým rituálem. Centrální ohniště je symbolem života, malý vstup nutí příchozího projevit úctu a pokoru. Posvátný výklenek „Tokonama“ je místem pro svitek či umělecké dílo, které se má stát předmětem konverzace při obřadu. Dokonce i každý pohyb čajového mistra má při přípravě čaje svá přesná pravidla. Přesto všechno je příprava chutného čaje důležitější než samotná etiketa přípravy. *„Toto se nevztahuje jen k čaji, při ničem nesmíme být posedlí formou a konvencí a při ničem nesmíme zapomínat na srdce, ať už se jedná o setkání lidí anebo práci.“* (Richard, 55:1994)

Stavba čajoven - čajových domů¹⁰ má v Japonsku tradici již 400 let, vyznačují se odlišností, každá má svůj osobitý ráz. Dodnes je čajovna považována za luxusní záležitost, její stavba stojí více než obyčejný dům. Dělníci, pracující pod vedením čajového mistra, patří do veleváženého cechu, jelikož jejich práce vyžaduje zručnost a cit pro detail. Domy jsou navrhovány v souladu s přírodní scénérií, v harmonii s prostředím zahrady. V Japonsku se dnes architektuře čajových domů věnuje například architekt Terunobu Fujimori, z jehož dílny je například podivuhodná čajovna na stromě.¹¹

Na území České republiky jsou realizovány tři čajové domky od architektonického ateliéru A1Architects. První vznikl jako diplomová práce Davida Maštálka v Praze v Hloubětíně,¹² Černý Čajový dům¹³ se nachází v Severních Čechách a Čajový dům Klobouk v Ostravě. Návrhy pracují

---

¹⁰ Viz příloha č. 9.

¹¹ Viz příloha č. 10.

¹² Viz příloha č. 11.

¹³ Viz příloha č. 12.

s formálními prvky čajových domů volně. Nejedná se o stavby pro ortodoxní absolventy škol čajového obřadu, ale spíše o specifické prostory pro milovníky čaje. Každý dům je originálem a nabízí hostovi mnohá překvapení.

Právě na základě získaných informací o čajovém rituálu a principech architektury čajových domků jsem vytvořila vlastní pojetí minimalistického prostoru.

5 Proces tvorby

Rozměry mých instalací se každým semestrem rozrůstají. Bakalářská práce je pro mě zatím největším, nejnáročnějším projektem. Přestože se při návrzích objektů snažím zohledňovat jejich realizovatelnost, často musím své počáteční a někdy přehnané vize revidovat. Přenosný čajový domek nebyl výjimkou. Původní návrh, pracující s proměnou válce v poloviční anuloid,¹⁴ musel být po konzultacích s techniky pro své vysoké požadavky na konstrukční materiál zavrhnut. Vrátila jsem se proto k prvnímu nápadu využít běžně dostupných stanových tyčí. Ty splňovaly všechny technické parametry, snadnou rozložitelnost, délku, ohebnost, pevnost i malou hmotnost.

Problém se staly specifické kovové prvky kotvící celý objekt k podkladu.¹⁵ Díly vznikly ve spolupráci s technologem AVU panem Jiřím Vrzbou a zámečnické dílny. Tyto rohové díly mají funkci styčnicků, do každého z nich je svedeno šest sklolaminátových tyčí. Jednoduchá konstrukce styčných bodů je tvořena plechem trojúhelníkového tvaru, ocelového drátu a deseti centimetrové ocelové trubky. V každém rohu jsou dva pruty zafixovány kolmo, drží tak centrální oblouky v neměnné pozici. Zbývající čtyři pruty jsou uchyceny volně a zajišťují pohyb celé konstrukce.

Transformace objektu je řešena lanky, která jsou vedena pod klenbou každého oblouku. Jejich jednoduchým povolením se objekt zvětší a utažením opět zmenší do původní podoby.

Finální přesný střih krycí plachty vznikal změřením skutečné konstrukce. Bylo nutné zohlednit konstrukční detaily, které látkou prostupují. Po ušití jednoho zkušebního ramene byly dořešeny opomenuté nesrovnalosti. Dál již následovalo samotné šití pláště a podložky.

---

¹⁴ Viz příloha č. 13.

¹⁵ Viz příloha č. 14a, 14b.

Pro vnější plášť jsem zvolila žlutou barvu, vyjadřující dynamiku, energii, ale také nebezpečí. Protože objekt tvoří ochranou slupku kolem člověka skrytého v jeho útrokách, žlutá barva se nabízela pro svůj až odstrašující efekt. Vnitřní bílý plášť má zklidňovat mysl a navozovat pocit bezpečí a klidu. Trojici doplňuje neutrální šedá barva.

Symetrie objektu je spíše evropským než japonským prvkem, Japonci upřednostňují dynamiku asymetrie. Čtverec, z něhož vychází čtyři pohyblivá křídla objektu, je jak klasickým půdorysem čajových domů, tak i symbolem harmonie.

6 Technologická specifikace

Funkce a filosofie domku mě nutila hledat lehké a zároveň pevné materiály. Z několika verzí nakonec vykrystalizovala konstrukce tvořená ze sklolaminátových tyčí užívaných běžně pro stany. I s ohledem na potřebu snadného přemístění a složení celého objektu se toto řešení nabízelo jako nejlépe vyhovující. Abych se vyhnula přímé spojitosti objektu s typologií stanu, rozhodla jsem se pro krycí plachtu použít jiný materiál, než je stanová šustákovina. Hledala jsem světlý, pevný materiál, který by případně připomínal svou strukturou papír, který je v japonské architektuře často užívaným prvkem.

Kompaktnost objektu mě vedla k vytvoření textilní podložky, která má také z části funkci samotného přenosného zavazadla pro rozloženou nosnou konstrukci. Požadavky na veškerý užitý textil byly příjemnost materiálu při kontaktu s pokožkou a snadnější udržitelnost čistoty povrchu kvůli požadavku užívání objektu jak v exteriéru, tak v interiéru. To téměř bezvýhradně splňují syntetické materiály. Pro podložku jsem zvolila plastex, 100% polyester s vrstvou PVC, který má dobré izolační vlastnosti. Ke zpříjemnění sezení jsem podklad vyplnila vatelínem. Pro krycí plachtu objektu jsem se rozhodla použít 100% polyester, který se běžně užívá na šití oděvů. Kvůli udržení jednotnosti formy jsme použila syntetické materiály i pro doplňkové prvky čajového domku. Nedílnou součástí konstrukce jsou speciálně vyrobené ocelové komponenty, držící celý objekt pohromadě. Jedná se o ocelové rohy, které zajišťují uchycením k podkladu pevnost domku, ale i pohyb mobilních částí.

Objekt je možné postavit kdekoli, v exteriéru je uchycen do země klasickými stanovými kolíky, v interiéru je možné jej přivrtat k podlaze. V případě instalace v rámci bakalářské práce bude upevněn do dvoudílné dřevotřískové desky odpovídající rozměrům podložky. Aspekt snadného přenosu jsem zohlednila nejen v samotném konstrukčním řešení objektu, ale následně i v možnosti celý objekt pohodlně složit do zavazadla.

7 Popis díla

Objekt je japonerií,¹⁶ parafrází na klasické japonské čajové domky. Vychází z jejich filosofie, místa mimo prostor a čas. Instalace však nevznikla pro konkrétní místo do zahrady, jak tomu u čajoven zpravidla bývá. Je mobilní architekturou, kterou je možné postavit v jakémkoli prostředí.

Při práci s prostorem jsem využila několika prvků čajoven. Obvyklé minimální rozměry jsem kvůli důležité kompaktnosti a přenositelnosti zmenšila. Domek také dodržuje typický čtvercový půdorys čajové stavby a nízkého vchodu, který vyjadřuje nejen pokoru, ale také díky němu působí samotný vnitřní prostor stavby velkorysejším dojmem. V případě mé práce je tento prvek ještě umocněn otevřeným stropem objektu.

Specifickou vlastností instalace je její variabilita. Čtvercový půdorys o straně 1,66 m je rozložitelný do tvaru kříže o velikosti cca 4,5 m, výška zůstává neměnná 1,35 m. Proměna je řízena divákem zevnitř objektu, zvětšením stavby se může izolovat od okolního světa a relaxovat v čistém prostoru bez rušivých elementů.

Návštěvník může k instalaci přistoupit jako k živému organismu, který se přizpůsobí jeho potřebám. Přestože objekt vznikl pro mou osobní potřebu, může stejnou měrou posloužit i komuli jinému. V případě, že člověk vyhledává klidné místo, kde by se mohl ukrýt, je možné jej povolením konstrukce rozevřít jako květ a izolovat se tak od okolního světa. Instalaci lze pojmout také jako místo pro soukromý rozhovor, další variantou je nechat objekt složený a tím i přístupný všem nově příchozím.

---

¹⁶ Japonerie - výtvarné dílo japonského původu; exotická móda napodobení japonských motivů a uměleckých podnětů.

8 Přínos práce do daný obor

Jakýkoli přínos mé práce nedokáži sama objektivně posoudit. Snažila jsem se o naplnění svých představ, nechtěla jsem vytvářet zcela novou formu. Inspiraci jsem našla v pro nás exotických zeměpisných šířkách, ve tvarosloví japonských čajových domů.

„Radost z přečtení, z přijetí sdělení, které dílo nabízí, je radostí, která nemá žádný další smysl ani pro naši přítomnost, ani pro budoucnost, je to čistá radost, snad z poznání, chceme-li tomu říkat poznání, ale můžeme jí říkat i prožitek, exprese nebo jakkoli jinak.“ (Třeštík, 213:2011)

Pokud bude má práce vyvolávat zájem diváků, přiměje je k interakci nebo se dokonce do prostoru posadí, budou relaxovat a užívat si klidu od okolního světa, svůj úkol jsem splnila. Zda však může být můj objekt přínosem pro směr, kterým se v současné umění ubírá, si nedovolím hodnotit. Jakékoliv zásluhy jsou těžko měřitelnou komoditou, zvláště pokud hodnotíme něco, tak subjektivního, jako jsou výtvarné práce. Těžko můžeme říci, zda je ta či ta práce významnější. Za kvalitní práci považuji takovou, která probudí v divákovi emoce a k něčemu ho inspiruje.

9 Silné stránky

K úspěšnému dokončení práce mi pomohlo několik konzultací s lidmi z různých oborů, od stavaře až po šikovnou švadlenu. Díky této spolupráci se mi podařilo zvládnout všechny konstrukční problémy a uvést objekt téměř do podoby, kterou jsem si vytyčila v původním návrhu. Úspěšné je zvláště splnění hlavních požadavků na skladnost, pevnost a rozložitelnost, což je zajištěno jednoduchou funkční konstrukcí. Objekt je vyroben čistě a přesně s důrazem na detail, který je tolik vlastní zdroji inspirace v podobě čajových domů. Konceptně reaguje na současnou uspěchanou dobu, kdy často není kam se schovat před neustálým koloběhem vjemů, podnětů a informací. Lidé si ani neuvědomují, nakolik zasahují do života svého okolí a právě můj objekt v tomto může pomoci. Ukrýt se, zmizet a na chvíli si vydechnout v prostoru klidu a relaxace.

Má bakalářská práce tak splňuje požadavek na komunikaci s návštěvníkem galerie. Jak již jsem naznačovala v kapitole 1, interaktivita, divákův zásah a hra s objektem jsou pro mne při tvorbě důležitými aspekty. Zároveň projekty vytvářím tak, aby výsledná práce byla hmotná, tedy divákovi blízká. Aby se jí mohl dotknout, vnímat její velikost, tvar a materiál. *„Vše je natolik individualizované, že je pro diváka obtížné se orientovat, sledovat cestu, po které se umělec vydává, a nakonec se s daným dílem identifikovat. Mnozí diváci stále přistupují k dílům jako k něčemu, k čemu chtějí cítit obdiv. Chtějí sledovat geniovu tvůrčí ruku a jsou zklamáni, pokud nic z toho nenachází.“* (Humhal, 8:2008)

10 Slabé stránky

Vzhledem ke komplexnosti celého projektu a složité konstrukci se bohužel nepodařilo splnit všechny původní plány. Nedostatky spatřuji například v ustoupení od původního záměru zmenšení vnitřního prostoru objektu při jeho rozevření, které bylo technicky až příliš náročné. Nakonec však tento ústupek z konstrukčního řešení samotné myšlenky vůbec neuškodil, chápu jej jako koncepční východisko a krok správným směrem. Pohyb objektu totiž představuje přeneseně lidskou vychloubanost. Lidé, kteří se chvástají, si často svou domýšlivost neuvědomují. Navenek je jejich projev skutečně výrazný, uvnitř však žádnou změnu v chování sami nepociťují; i samotný vnitřní prostor tak zůstává neměnný.

Druhým komplikovaným bodem byl stříh látky, který mohl být řešen jiným způsobem. Přesněji za pomoci softwaru, který je využíván k propočtům na stříhy stanů nebo lodních plachet. Bohužel se mi nepodařilo kontaktovat nikoho, kdo by mi byl schopen s daným problémem poradit a tak vznikl stříh na základě mého měření již hotové konstrukce.

Samotná manipulace s krycí plachtou mohla být také řešena jiným způsobem, aby usnadnila instalaci domku, která v tuto chvíli není tak jednoduchá, jak bych si představovala. Jelikož jsem se však chtěla co nejvíce vzdálit od podobnosti s běžným stanem, nevyužila jsem možnosti úchytů, kterými stany disponují a které jsou pro konstrukci podobného typu nejvhodnější. Další variantou by bylo pevné přichycení textilu ke konstrukci, s ohledem na rozložitelnost objektu jsem raději zvolila jednoduchý tunýlek tvořený samotným krycím materiálem.

11 Seznam použitých zdrojů

11.1 Knížní a periodická literatura

- 1) Čado: tajemství čajového obřadu. Vyd. 1. Bratislava: CAD Press, 1994. Světové duchovní proudy, sv. 42. ISBN 80-853-4926-4.
- 2) GROSENICK, Uta a Burkhard RIEMSCHEIDER. *Art now: 81 artists at the rise of the new millennium*. Köln: Taschen, 2005, 352 s. ISBN 38-228-4093-9.
- 3) HUMHAL, Pavel. *Osobní a veřejné*. Vyd. 1. Praha: Tranzit, 2008. 158 s. Navigace; sv. 4. ISBN 978-80-87259-00-9.
- 4) KRAEMEROVÁ, Alice. *Minimum z Japonska*. Vyd. 1. Praha: Olympia, 1997, 79 s. Minimum. ISBN 80-703-3471-1.
- 5) NISHI, Kazuo a Kazuo HOZUMI. *What is Japanese architecture?: A Survey of Traditional Japanese Architecture with a List of Sites and a Map*. 1st pbk. ed. Tokyo: Kodansha International, 1996, 144 s. ISBN 4-7700-1992-0.
- 6) TŘEŠTÍK, Michael. *Umění vnímat umění: guerilla writing about art*. Vyd. 1. Praha: Gasset, 2011, 226 s. Modrý Mauricius, sv. 42. ISBN 978-80-87079-15-7.
- 7) *Umění 20. století: [malířství, sochařství a objekty, nová média, fotografie]*. Praha: Slovart, 2004, 840 s. ISBN 80-720-9521-8.
- 8) WACHENDORF, Viola von. *Čaj*. Praha: Slovart, 2007, 96 s. ISBN 978-80-7209-922-1.

11.2 Internetové zdroje

- 1) Festival Brazil. In: *ERNESTO NETO: The Edges of the World* [online]. 2010 [cit. 2013-04-20]. Dostupné z: <http://festivalbrazil.southbankcentre.co.uk/ernesto-neto/exhibition>.
- 2) Japonerie. In: *ABZ Slovník cizích slov* [online]. 2005 [cit. 2013-04-20]. Dostupné z: <http://slovník-cizich-slov.abz.cz/web.php/slovo/japonerie-japonerie>.
- 3) KRATOCHVÍL, Jan. Čajový dům - Historie. In: MAŠTÁLKA, David. *Archiweb* [online]. 2009, 11. 3. 2009 [cit. 2013-04-20]. Dostupné z: <http://www.archiweb.cz/salon.php?action=show&id=6716&type=10>.
- 4) KRATOCHVÍL, Jan. Takasugian – Too Tall Tea House. In: MAŠTÁLKA, David. *Archiweb* [online]. 2008, 28. 04. 08 [cit. 2013-04-20]. Dostupné z: <http://www.archiweb.cz/buildings.php?action=show&id=1667&type=continent>.
- 5) *Kultura.cz*. Pavla Sceranková [epizoda dokumentárního seriálu]. Česká republika, 2012. ČT2. 30.9.2012 10:30. [cit. 2013-04-01]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/1183619616-kultura-cz/212562228000029/obsah/221555-portret-pavla-scerankova>.
- 6) MACHÁČEK, Julius. Čajový dům. *Architekt: Nezávislý měsíčník architektů*. Praha: Redakce Architekt, 2009, č. 03. ISSN 0862-7010. Dostupné z: http://www.architekt-casopis.cz/files/uploaded/ca/ca_2009_03_cajovy_dum.pdf.

12 Resumé

Following the chosen topic of Personal And Public, my bachelor's thesis deals with the concept of everydayness. I aimed to find activities or objects which we habitually do or use regardless of their possible unique qualities. At the same time, I sought to create a space capable of freeing a man from his everyday worries and regaining his lost mental balance. A place of refuge where one can act like themselves, whatever the surroundings may be.

I set out to design a space which almost anyone could set up by themselves if need be. I aimed to evoke a sense of a universe in which the viewer can stop, take a relaxed breath, let go of distracting thoughts and experience the pleasant feeling of existence itself.

The object itself is in a japonist, tearoom-inspired style, and is based around the Japanese philosophy of a place void of space and time. The tearoom- (teahouse-) building tradition in Japan stems back 400 years; each teahouse is a unique and original structure. To this day, teahouses are considered a luxury whose building costs are higher compared to regular houses. The symbolisms used throughout the teahouses follow a defined order, down to step-by-step tea preparation instructions which the teamaster follows.

However, the installation is not meant to be set up at a particular place inside a garden, which is where teahouses are traditionally set. It is a mobile structure which can be erected in any surroundings and is unique in its flexibility. The squared shape with a side of 1.66m in length can be unfolded into a cross shape (4.5m), while maintaining a constant height of 1.35m. The viewers control this transformation from inside of the object so as to isolate themselves from the outside world and relax in a clean environment free of disturbing elements.

13 Seznam příloh

Příloha 1

Pavla Scéránková: Moving Out. Moving In.

Příloha 2

Ernesto Neto

Příloha 3

Návrh přenosného čajového domku.

Příloha 4

Čadó, cesta čaje vychází ze čtyř principů - wa, kei, sei a jaku (mír, respekt, čistota a samota).

Příloha 5

Čajový mistr Sen No Rikjú .

Příloha 6

Jednou z jeho velmi ceněných minimálních čajových místností je Tai-an Myokian od Sen No Rikjú v Kyotu. Má velmi malý vstupu cca 79x72cm.

Příloha 7

Čajový mistr Sen No Rikjú spolupracoval s hrnčíři na speciálních čajových miskách.

Příloha 8

Zenová zahrada Ryoan-ji, Kyoto.

Příloha 9

Stříbrný pavilón, Kyoto.

Příloha 10

Too Tall Tea house: čajovna na stromě od architekta Terunobu Fujimori. Nagano Japonsko.

Příloha 11

Čajový dům, Hloubětín. Od A1Architects.

Příloha 12

Černý čajový dům, Severní Čechy od A1Architects.

Příloha 13

Prvotní návrh transformace objektu.

Příloha 14 a

Návrh konstrukce.

Příloha 14 b

Fotografie detailu konstrukce.

Příloha 15

Model přenosného čajového domku.

Příloha č. 1

Pavla Scerankova: Moving out. Moving in., 2007¹

---

¹ <http://www.drdovagallery.com/artists/pavla-scerankova>

Příloha 2

Ernesto Neto: ²

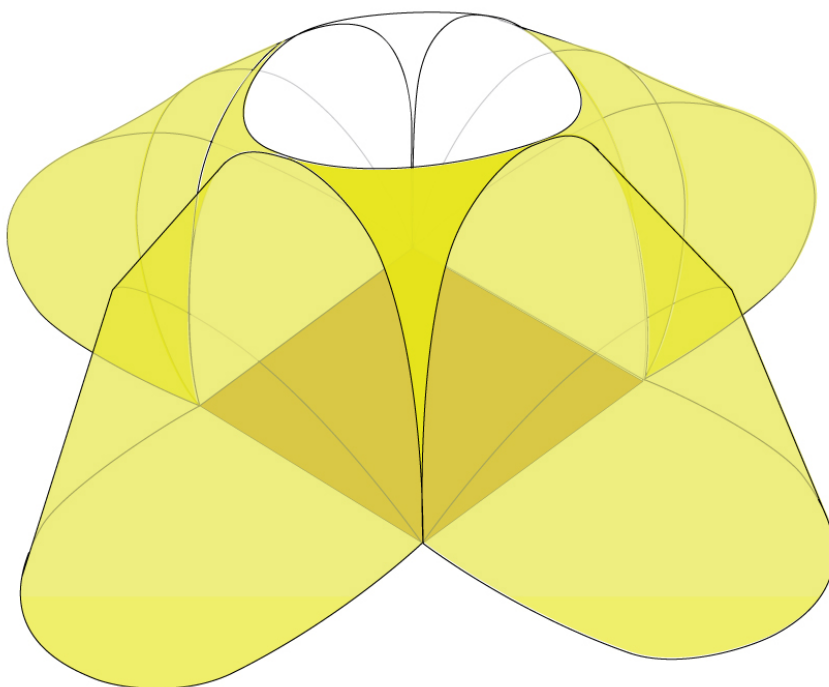
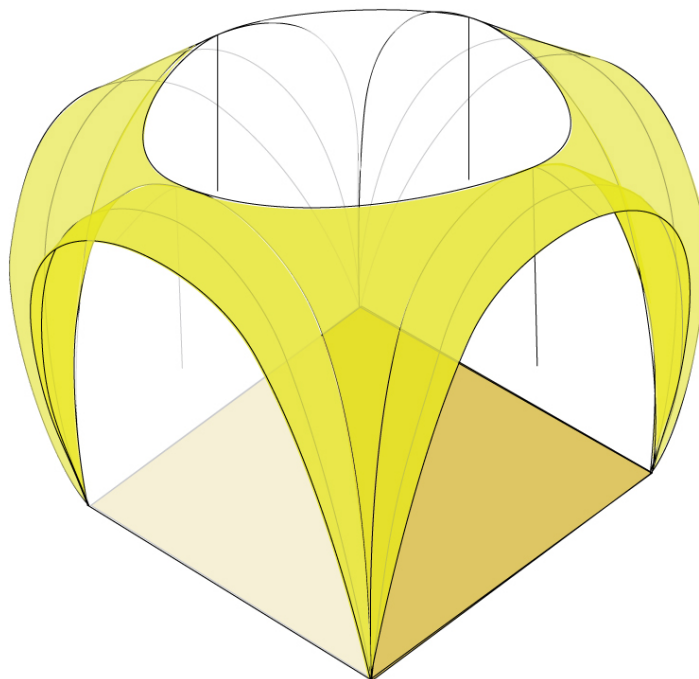

---

² <http://kylieandbrochan.wordpress.com/2010/06/29/ernesto-neto>

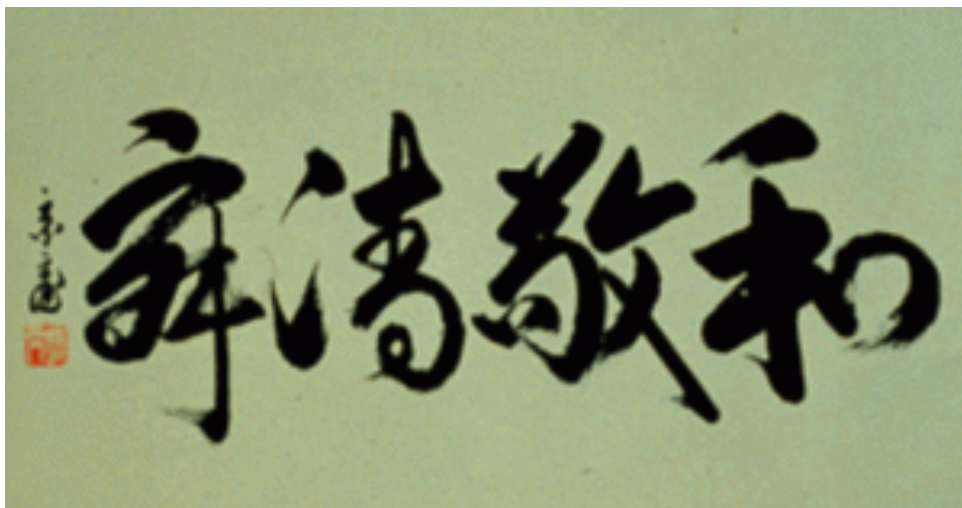
Příloha 3

Návrh přenosného čajového domku.

Příloha 4

Čadó, cesta čaje vychází ze čtyř principů - wa, kei, sei a jaku (mír, respekt, čistota a samota)³

---

³ http://www.japonsko.tnet.cz/caj_cesta.htm

Příloha 5

Čajový mistr Sen No Rikjú ⁴

---

⁴ http://caj.thoma.cz/vynatky_japonsko.html

Příloha 6

Jednou z jeho velmi ceněných minimálních čajových místností je Tai-an Myokian od Sen No Rikjū v Kyotu. Má velmi malý vstupu cca 79x72cm.⁵

⁵ <http://www.flickr.com/photos/34146768@N07>

Příloha 7

Čajový mistr Sen No Rikjú spolupracoval s hrnčíři na speciálních čajových miskách.⁶

---

⁶ <http://sakuraave.com/546/what-is-the-history-of-matcha>

Příloha 8

Zenová zahrada Ryoan-ji, Kyoto⁷

---

⁷<http://www.suche-zahrady.cz/clanky/obecne>

Příloha 9

Stříbrný pavilón, Kyoto ⁸

---

⁸ <http://www.travelphotogallery.net/japan/osaka-kyoto/japan-kyoto-silver-pavilion-temple-photo.jpg.html>

Příloha 10

Too Tall Tea house: čajovna na stromě od architekta Terunobu Fujimori.
Nagano Japonsko.⁹

---

⁹<http://www.archiweb.cz/buildings.php?&action=show&id=1667>

Příloha 11

Čajový dům, Hloubětín. Od A1Architects ¹⁰

---

¹⁰<http://www.archiweb.cz/buildings.php?&action=show&id=1962>

Příloha 12

Černý čajový dům, Severní Čechy od A1Architects.¹¹

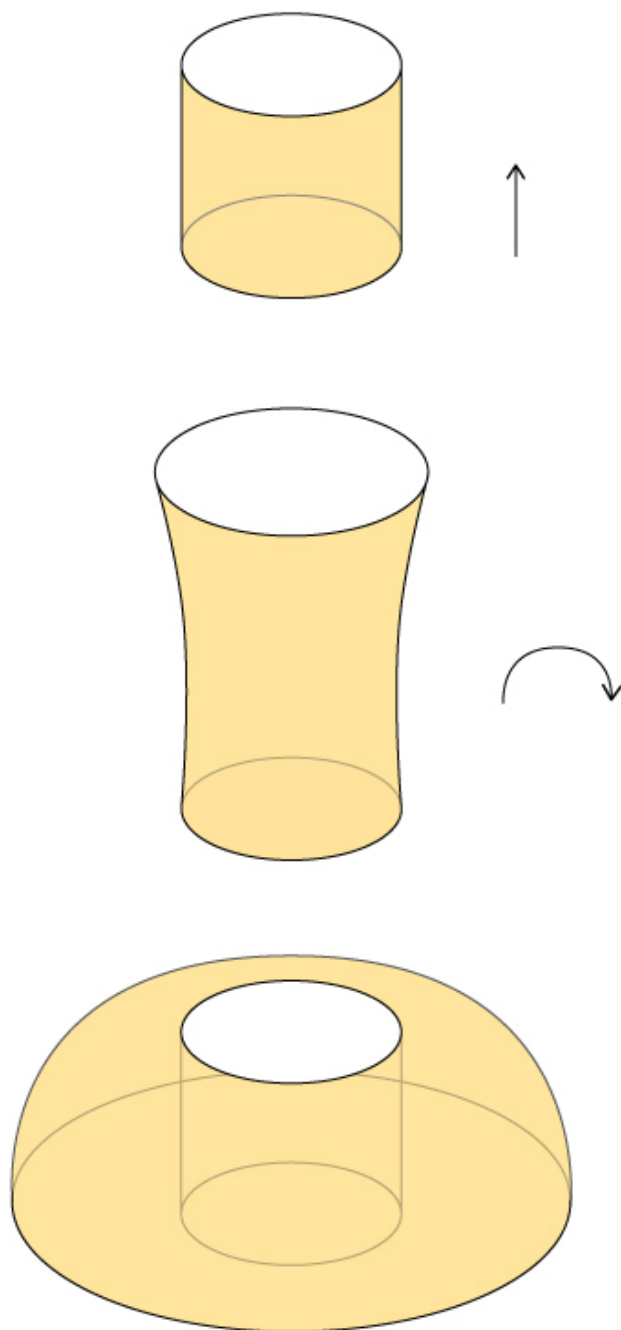

---

¹¹<http://www.archiweb.cz/buildings.php?type=arch&action=show&id=3074>

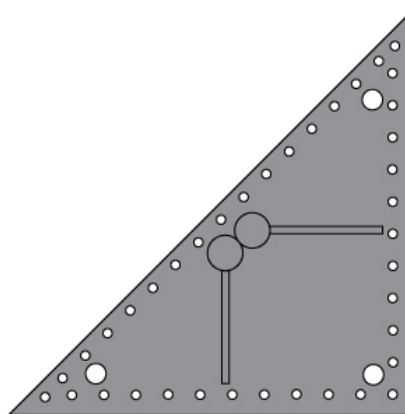
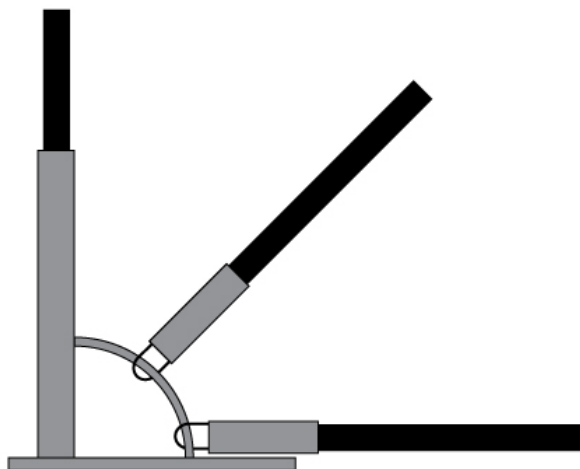
Příloha 13

Prvotní návrh transformace objektu.

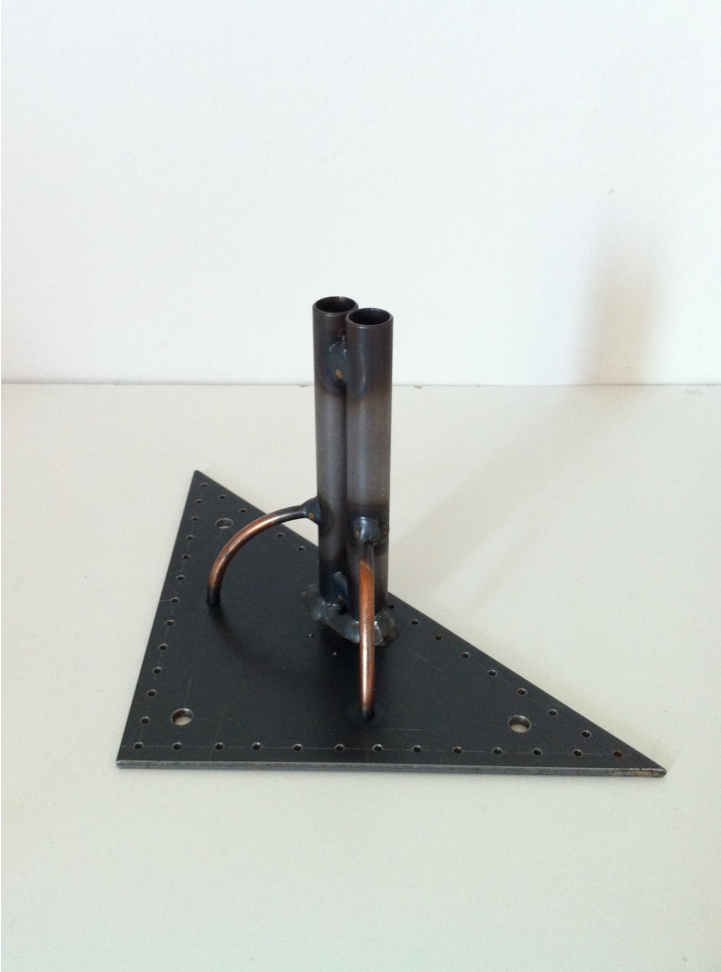
Příloha 14a

Návrh konstrukce.

Příloha 14b

Fotografie detailu konstrukce.

Příloha 15

Model přenosného čajového domku.

